Број 204 У Новом Саду, у уторак 22. септембра (5. октобра 1909 Година XLIV.

»Застава« излази сваки дан двапута, а недељом свецем и данима иза недеље и свеца једаред

Цена је за Угарску над се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље за један месец 2 круне 70 пот. а за три месеца 8 круна.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 петуре.

ЗАСТАВА

За огласе плаћа се 12 пот од сваке ширине једне јединице

Уредништво »Заставе« је у кући г. Ј. Чавића Администрација »Заставе« налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 99

Поједини јутарњи бројеви стају 2 петуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ (Јутарњи лист.) ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ

Шта је ново?

CXLIX.

Ох, ала нас плаши „Браник“! На главу натакао широку румунску капу; заогрнуо се у бели чаршав, и пошао да нас плаши. На почетку се чудите: — Ко ли га је то, Боже мој, послао?! А после бива све јасније.

Онај бели чаршав, што га је заогрнуо „Браник“, и с којим нас плаши, то је — Беч Каже: „Особито су данас Румуни у великој милости у Бечу“. Е па — сетрејаске. Ми за цело не завидимо никоме, ако падне гдегод у милост.

Затим наставља „Браник“: „А готово тако исто добро стоје и Словаци“. Нек је и њима сретно! Штавише, јако жалимо: зашто не стоје и Словаци тако добро у Бечу као и Румуни? И за то се браћа Румуни нису мало боље заузели за браћу Словене, па да и Словаци исто тако добро стоје, а не само „скоро тако“. Но сад већ како је, да је, тек и Словаци нису прошли без милости.

Али куку нама несретницима Србима! За нас „Браник“ вели: „Само за Србе не стоје ствари добро у Бечу“. Плачи народе српски, јер баш тако каже „Браник“. Авај, па зар није др. Михл Полит могао да измоли милости за нас несретнике?! Ај, „фетер Михл“, „фетер Михл“, што си нас напустио?! Једна твоја реч код бечких „фетера“, и ми би можда исто тако добро стојали у милости, као Румуни. Али ти фетер Михл, откад носиш на глави велику румунску шубару, а на леђима бечки чаршав, заборавио си на нас.

* * *

Ко тражи по 206. броју „Браника“, може наћи понешто и о томе, зашто Румуни и Словаци добро стоје у Бечу.

За Румуне вели „фетер Михл“, да је лако појмљиво, зашто они тако добро стоје. Каже: „На шој монархији је у велико стало до тога, да краљевина Румунија уз Аустроугарску и Немачку остане у тројном савезу, а то држе да је интерес и угарских Румуна.“

Дакле, ето због чега мисли „фетер Михл“ да Беч воли Румуне. Зато што је краљевина Румунија у тројном савезу. А зашто воли Беч „готово исто тако“ и Словаке?! „Браник“ каже: „Они чешки политичари, који имају уплива на двору, живо се заузимају за Словаке, да им се помогне и да се и они узму у комбинацију“. (Но зло је, што већ сад не стоје више добро Чеси у Бечу.)

За Србе је зато зло, што стоје уз радикале. Јер ево шта каже фетер Михл у „Бранику“. „Из најпоузданијег извора“ дознао је, да су се из Бечa обавештавали, да ли збиља сви Срби из Угарске стоје уз радикале. Боже мој: кога су питали? Да ли фетер Михла? Да ли још неке? Наш фетер Михл зна, како је гласио одговор Каже: „Наравно да је одговор гласио: какви елементи Срба стоје уз радикале“. — Разуме се фукара.

Затим још прети фетер Михл патријарху Лукијану. На њега се, каже, мргоде у Бечу, јер је он Векерлово чедо. А данас Више не ужива Векерле поверење. Још говори фетер Михл о источној политици наше монархије. И као да нам та иде у косе.

Па шта да радимо? Можемо ли ми да нагонимо Србију да се држи тројног савеза као Румунија?! Или да се одречемо имена. Да постанемо н. пр. Хрвати или Румуни? Или макар Немци, јер се, ето, неки наши толико боре да остане немачки језик у војсци. Видимо ми: У Бечу нам нема милости, док хоћемо да останемо Срби.

Али напослетку нисмо ми ни до сад живели из милости Бечa. Ми смо живели, што имамо права да живимо и без милости Бечa и хтели да живимо као Срби. Та тако ћемо, ако Бог да и од сад, па ма и без милости Бечa.

* * *

Фетер Михл вели у „Бранику“, да се „сад у Бечу сећају немађарских народа у Угарској“. Сад кад је криза и кад су дошли у сукоб са мађарском већином... То врло радо верујем фетер Михлу.

Фетер Михл плаши нас што се сад неће сетити у Бечу и нас — Срба. Не воле нас. Не маре нас.

А опомиње нас да не верујемо Мађарима. И они нас се сећају сад због кризе. „Али“, вели „Браник“, њихове данашње симпатије нису искрене. Нека би се, каже, мађарски државници ма с које стране погодили с Бечом, немађарски народи би ли би и опет предани у „наручје“ тих мађарских државника...“

Јесг, „фетер Михл“, то једно је истина. То смо већ хиљаду пута видели. Беч нас увек нађе и воли, кад има какав спор с Мађарима Онда им с нами прети. А кад се после погоди с Мађарима, он нас онда предаје њима на милост и немилост.

Зато, озбиљно да кажемо, врло мало разбирамо колико нас воле у Бечу онда, кад нас требају. И зато озбиљно да кажемо „фетер Михлу“, ми ћемо водити нашу политику, а не — бечку. А „фетер Михл“ нека води бечку, па макар и кинеску политику, само нека не води — нашу.

Данас у уторак биће изречена пресуда у Загребу.

Од дра Миливоја Миладиновића, браниоца у великоиздајничкој парници добијамо ове редове:

Павова 3. окт.

Добио сам овај брзојав данас у подне. Загреб предан 10·30 пре подне. Стигао у Ст. Пазову 11·30 пре подне:

„Проглашење осуде против Прибићевића и другова, у уторак петог листопада, седам сати ујутру.

Судбени стол

Тарабоки.“

Према овоме данас у уторак 22. септ. (5. окт.) у седам сати у јутру биће изречена пресуда у ствари велике издаје.

Политичка криза у Угарској.

Данас, у понедељак у 11 сати била је министарска седница угарске владе. Већ у ½1 била је у стану Кошутову ужа конференција министара, државних тајника и потпредседника мађарске независне странке Данас у вече је пак конференција свију посланика и чланова те странке. Све ово јасно доказује да се ствари почињу сад живо да развијају. У питању решења кризе не зна се још ништа одлучно, но опште је мишљење, да ће се после вечерашње конференције независне странке знати више и сигурније. Кошут ће изнети, шта је све било на онномадашњој дугој аудијенцији код владара. Шта овај захтева и на чега је Кошут рекао да држи да може његова странка пристати. Бечки лист „Цајт“ и још некоји листови истичу, да Кошут од програма своје странке није попуштао, али у другим свима стварима да јесте. Рекао је да ће странка његова пристати и на одобрење трошкова око анексије и мобилизације, на устав Босне и Херцеговине; на кратко продужење повластица заједничке банке, на слободоумнију изборну реформу, да нема нико више од једног гласа. Да ли на опште тајно изборно право, по општи нама и право мањине, о том се не вели ништа, а тешко да је и било о томе речи. Пристао је чак и на то да некоје угледне чланове прими у владу, али никако и чланове пучке странке. Да ли је све тако и на шта ће све пристати мађарска независна странка, то ће се видети јасније, тек после речене вечерашње конференције те странке.

Социјалисте и хрватско-српска коалиција.

„Слободна Ријеч“ орган социјалиста све оштрије напада на хрватско-српску коалицију, а коју је до сад помагао. Ето што пише коалицији: „Ми се у политици не дамо занети страстима, већ пресуђујемо сваки политички моменат реално и критички. Но буде ли основа споразума између заједничке владе, па била она Кошутова, Јустова, Лукачева или ма чија — само лечење повреда и вршење нагодбе, онда не само, да ће с наше стране сви обзири пасти, већ ћемо настојати свим нашим силама, да најшире народне масе ово ново вјероломство хрватско српске коалиције према себи казне, како то заслужује издаја народне борбе за изборно право. Ми тражимо јасан и одлучан одговор, господо од хрватско-српске коалиције! Нека се ствар прочисти и разбистри!“

Радознали смо, да ли ће ово прештампати „Србобран“, који је иначе сваки нападај овог листа на радикалну странку донео.

Радикална победа у Руми

Пишу нам из Руме: Јуче је овде била скупштинска седница наше црквене општине. На дневном реду био је избор капелана (личног парохијског помоћника.) Извештај ревизионог одбора и евентуални предлози. За капелана су се тражили њих петорица: Јовић, Јовановић, Весин, Тошић из Суботишта и Станишић. Гласање је испало овако: Јовановић 1, Јовић 7 а Станишић 24 гласа. Исход избора поздрављен је од наших људи са бурним одобравањем. Станишић је познат као вредан и угледан члан радикалне странке, као ваљан парох и као честит човек одан народним стварима. Међу предлозима изнео је др. Жарко Миладиновић, да се пошље представка и влади Хрватске и Славоније и владару против познате злогласне наредбе, да се из пучких школа истисне ћирилица. Др. Жарко Миладиновић је у одушевљеном и смишљеном говору истакао, да Србин од порекла свог љуби своју веру и језик свој. Ништа га не може помести ни запланити, да се вере и језика вог одрекне. Узаман су све насилне и незаконите мере и наредбе. Овај предлог прихваћен је бурно и једногласно, а тако исто и допуна др. Антонија Богдановића, да ако не би помогле ни представке на владу и владара, да се сад већ упути црквени одбор, да учини све потребне кораке, да се у Руми подигне српска вероисповедна школа. Примивши, као што рекосмо и предлог и допуну, скупштина се задовољна разишла, уверена, да је своју родољубиву дужност испунила Евала и предлагачима и српској свести наших Румљана.

Официрска завера у Бугарској

Бугарски лист „Вечерња Пошта“, за који у бугарском јавном животу још увек верују, да стоји близу бугарском двору, доноси у свом последњем

броју уводни чланак о некој завери у бугарској војсци. Истиче, како је у бугарском официрском кору образован један одбор, а задатак му је, да поведе акцију против краља Фердинанда, по примеру грчких и турских официра. Истиче, како су бугарски официри јако незадовољни радом бугарског владара и данашње владе. Јавно мњење бугарско изненађено је овим чланком „Вечерње Поште“. Једни држе, да је то измишљотина реченог владиног листа и пришипетље, да влада може поступити према некојим официрима, који се њој не свиде. Други хоће да верују тој вести, бар стога, што знају, да је међу бугарским официрима врло велико незадовољство и да то није тајна.

Српска омладина у Сарајеву.

У четвртак је православна и муслиманска сарајевска академска омладина приредила заједничку забаву. Програм је био леп и одабран, а све је изведено са највећом тачношћу и умет ношћу. Забаву ову посетили су многобројно Срби православни и муслимани. Против ове забаве ровило се са свих страна и недозвољеним средствима. Одговара се свет, а од владиних чиновника није дошао нико. Двојица се усудише само да даду свој прилог. Види се, да ова забава није била у вољи власти, која је чак и пролог (говор) забранила. Власт види у томе јак стуб сложног и заједничког рада Срба православних и муслимана. Сарајевска академска омладина заједничким овим чином допринела је општој ствари народној врло много. „Мусават“ лист браће муслимана поздрављајући ову забаву, завршује овако: „Ми нарочито поздрављамо ову прву забаву наше омладине те смо уверени, да ће се овај заједнички рад са забаве пренети и на остала поља рада. У том уверењу подржава нас особито то, што је омладина у својим осећајима и тежњама несебична, те ће у толико пре рад на слови и заједници прихватити, јер та слога и заједнички рад произлазе не само из заједнице интереса већ и из заједнице осећаја и тежњи односно из заједничке борбе против заједничког душманина.

Италија и бугарски официри.

У новије време избила је вест, како је талијанска влада забранила да се бугарски официри примају у талијинске војне школе. Бугарски лист „Ден“ вели, како је од једног вишег талијанског официра сазнао, да су разлови тој забрани ови: Италија не допушта бугарским официрима да посећују талијанске војне школе с тога, што су у Италији уверени, да ће Бугарска у случају општега сукоба бити уз Аустроугарску. У Италији пак држе, да ће Италија бити на страни противника Аустроугарске, те с тога неможе допустити, да се бугарски официри као савезници Аустроугарске уче на талијанским војним академијама, те тако сазнаду многе тајне талијанске војске, којима се у случају рата могу користити наравно на штету Италије. — Ова вест „Дженова“ уврујала је јако политичке кругове.

Балкански савез

Ми смо већ донели, да је у Букурешту основана „Балканска лига“ (савез). Заштитник ове лиге је генерал К. Пилат, а председник принц Алберт Гика. Ова двојица ће у име лиге ићи у Софију, Београд, Атину и Цариград, да раде тамо за идеју лиге ове, те да се код сваког балканског народа оснује лига, која ће радити на зближењу балканских народа. Румунски и бугарски листови највише се занимају стварањем ове лиге. Један део бугарских листова срдачно поздрављa и истиче њену потребу. Указује да ће се сад тек моћи приступити стварном раду, који би у један савез имао довести све балканске народе.

Пут српског наследника престола.

Наследник престола Србије кренуо се на пут кроз Србију. Из Шапца јављају о том ово: Од прекјуче путује наследник краљевског престола кроз Подриње. Од Лешнице прате наследника 250 мачванских домаћина на својим коњима, у свечаном руху Шабачки општински одбор и одбор народне одбране изишли су му у сусрет до места Китога. Шабац је већ од синоћ врло лепо електрично осветљен. Наследника престола грађанство свугде дочекује и поздрављa најодушевљеније.

Сеоба браће муслимана

Судећи по најновијим вестима, сеоба браће муслимана, од како је проглашена анексија, узима све већа маха. Узалуд и свесни муслимани и православни Срби у Босни и Херцеговини одвраћају своју браћу, да не напуштају своје огњиште, кости својих отаца и своју лепу земљу, јер ће је туђин преплавити, сеоба на жалост траје и даље. Из Солуна јављају, да се из Босне и Херцеговине доселило у Турску две стотине шездесет муслиманских породица само за последњи месец дана. Осамдесет од тих породица настањено је у скопљанском санџаку, других осамдесет породица послате су у Велес, а све остале у малешевску казу. И још јављају из Скопља, да се тамо очекује већа сеоба муслимана, који ће бити настањени близу Превеза и дуж грчке границе у Епиру. У Цариграду већ траже нов кредит, да им се имање купи, јер је досадањи већ исцрпљен.

Зајам Србије

Из Београда јављају да ће још у току ове недеље отпутовати др. Лаза Пачу у Париз, да доврши преговоре о зајму, који Србија тамо сматра склопити. Из кругова српске владе говоре, да ће тај зајам ускоро успешно бити решен и да ће народна скупштина моћи о њему у првим скупштинским седницама својим донети коначну одлуку своју.

Француско посланство у Црној Гори.

Како са Цетиња јављају француска влада је свог отправника посала у Црној Гори подигла на степен изванредног посланика (заступника) и опуномоћеног министра.

Прелазак у православље

Како јављају из Цариграда велик број католичких Јермена у Адањи прешао је у православну веру и под окриље руске цркве.

10 хиљада радника отпуштено.

Из Лондона јављају, да је власништво угљених мајдана у Кардифу отпустило из посла десет хиљада радника. Узрок је отпусту, што су радници тражили осмочасовни рад.

Букнуло четрнаест буради петролеума

На теретном возу према Цеглиду ономад увече букнуло је пламеном четрнаест буради петролеума. Било је свега до тридесет буради, и од једном једно по једно стало је букнати. Осталу бурад су успели железничари да спасу. До овог пламена држе да је дошло отуда, што је упала која искра из непосредне близине локомотиве.

Несрећа на железници

Из Бресције (у Северној Италији) јављају, да се у близини роверетоској станици догодила велика несрећа. Воз, који је ишао из Милана, удари у други воз који је на месту стојао Том је приликом двадесед путника изгубило свој живот, а врло их је много допало тешких рана

Прорицање земљотреса.

Из Месине јављају, да тамошњи чувени звездари проричу да ће бити за дан два јак земљотрес. Ово изводе отуда, што ће Марс, Сатурн и друге звезде бити врло близу земљи, те ће бити и привлачна снага необично велика. Звездари тврде, да ће та одвећ велика привлачна снага изазвати земљотрес.

Време.

Према телеграфском извештају од 19. септембра, може се очекивати топло, западно на много места кишовито.

Одговорни уредник
Константин Брадваровић.

Послужитељ
потребан је
новосадској трговачкој омладини.
Плата К. 30 месечно, бесплатан стан, са баштом, огрев и осветљење.
Ступити може одмах.
Понуде прима управа до 10. о. м.
1398 1-1

Стакларски помоћник
вешт свима пословима, самосталан продавац, може одмах ступити у моју ново отворену радњу.
Дамјан Марковић
1399 1—3 Ириг (Срем).

Цурење, печење и све болести мехура лечи Gonoto! (признанице). Исти се једе, нема шприцања. 3 лончића за 12 круна шаље дискретно лекарна САЛВАТОР, Рума Славонија. 628 78 00

ЗА МОЈУ
СТАКЛАРСКУ РАДЊУ
требам једног
млађег помоћника
Ступање одмах.
Тоша Алабурић
336 3—8 Нови Сад.

Папучарска радионица
Гиге Латинчића
у Новом Саду
потребује 5 добрих радника и 1 за мали посао. Плата по способности а посао сталан. Уједно треба и једног **шегрта** из боље куће. Ступити могу одмах.
137 3—4

ЗА МОЈУ ШПЕЦЕРАЈСКУ
ТРГОВИНУ
потребујем једног млађег
ПОМОЋНИКА
који може одмах ступити.
С. П Јовановић
309 2—5 Панчево.

Јоргане и мадраце
примам на израду сваковрсне поруџбе са стране путем поште обављам савесно а све по умереној цени. Молим уверења ради да се обрати на мене
С поштовањем
Зорка М. Милићева
Житна пијаца бр. 3.
75 20—45 Нови Сад.

ЗА моју шпецерајску и кратке робе трговину
потребујем
2 ПОМОЋНИКА
једног старијег и једног млађег, који говоре мађарски, немачки и румунски, такође потребујем и два **ШЕГРТА** из добре куће Ступање одмах.
Љубомир Стефановић
1331 5—12 у Вршцу.

Где има најбољих
квечова и преса
за цеђење грожђа.

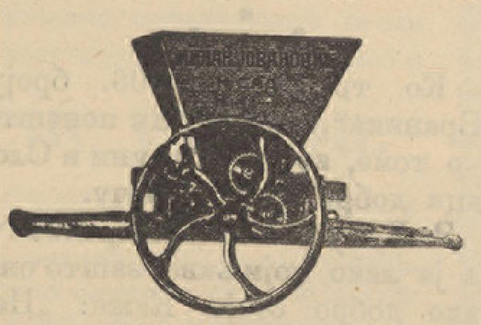

Само код
Милана Т. Јовановића казанџије.
Нови Сад (Ujvidék)
Николе Берчењија улица бр. 14.
1182 12 14

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.